

UiT Norges arktiske universitet

Fakultetet for Biovitenskap, Fiskeri og Økonomi

Innlevering 4

Short Time Work og Familiepolitikk

Kandidatnummer 2

Sok-2008, Høst 2022

Innhold

Utfordring 4.1	1
Oppgave 1	1
Oppgave 2	2
Utfordring 4.2.....	4
Oppgave 1	4
Oppgave 2	6
Referanseliste	9

Figurliste

Figur 1:STW.....	1
Figur 2:Kun heltid	3
Figur 3: Med mulighet for deltid.....	4
Figur 4: Velferdssirkelen.....	5
Figur 5: den ikke bærekraftige velferdssirkelen.....	6
Figur 6:Foreldrepermisjon og yrkesdeltagelse	7
Figur 7: Foreldrepermisjon.....	7
Figur 8: foreldrepermisjon med og uten rett	8

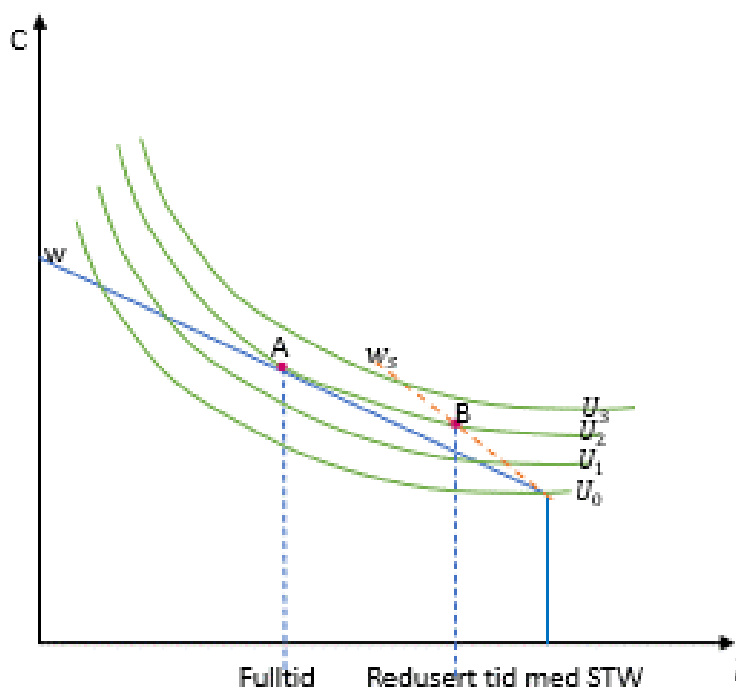
Utfordring 4.1

Oppgave 1

Hvordan STW øker nytte til arbeiderne og er det en god ide sett fra et samfunnøkonomisk perspektiv?

Under koronakrisen i 2020 og 2021 ble en støtte til bedrifter i Sverige som ikke ville tåle et negativt sjokk gitt i form av arbeidstidsforkortelse, altså Short Time Work, forkortet STW. Dette er en støtte hvor staten subsidierer bedriften for å holde de ansatte i arbeid selv i forkortet arbeidstid i stedet for å si dem opp. Ved å redusere arbeidstiden med la oss si 40 prosent, vil den ansatte ikke miste 40% lønn, men kun 16%. ([Korttidsarbete - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/04/korttidsarbete-2020-04-20/))

Hvis vi ser på figur 1:

Figur 1: STW

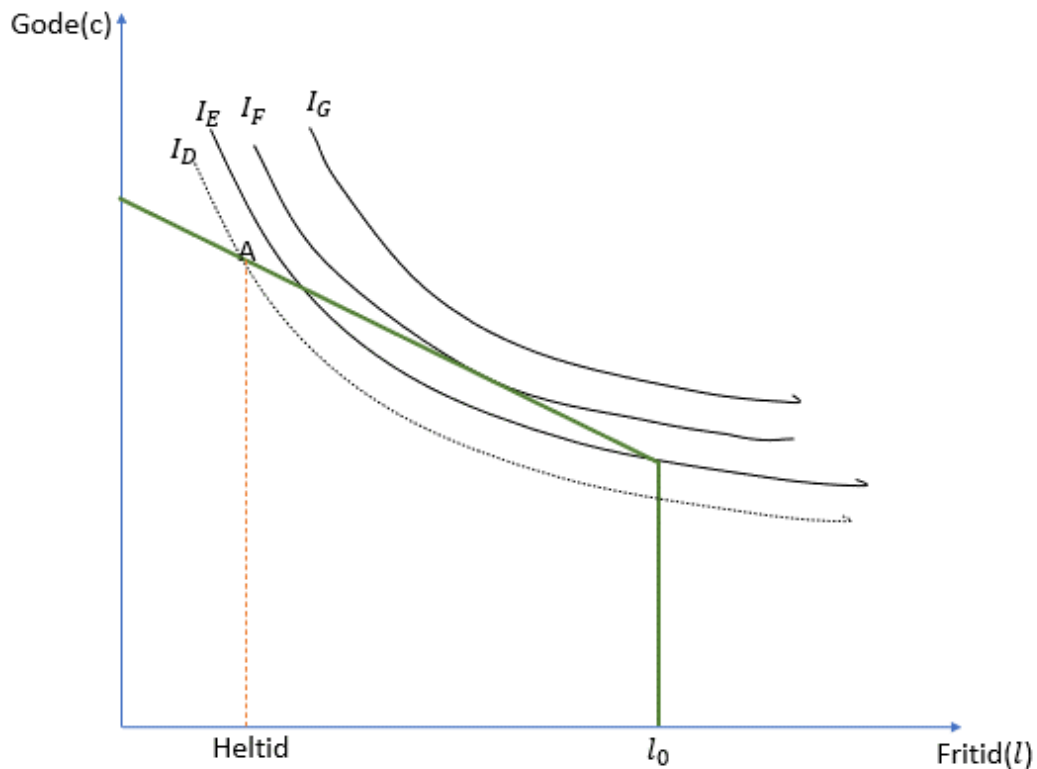
Den ansatte er i punkt A på heltid, i stedet for å miste jobben vil den ansatte få tilbud i å jobbe i punkt B med tilskudd på lønnen så tapet i lønn ikke blir like stort og med det så vil gi den ansatte fortsatt ha samme nytte som i punkt A og ligge på nyttekurv U_2 . Altså har den ansatte høyere timelønn for timene hen jobber for å beholde samme nytte kontra og gå ned i

nyttekurve. Fordelen med å beholde arbeideren på arbeidsplassen er at bedriften beholder humankapitalen den ansatte har og ved litt arbeid vil også denne kapitalen vedlikeholdes selv om den ikke brukes i full stilling, men omså bare en halv stilling. Etter det økonomiske sjokket vil den ansatte kunne flyttes tilbake til punkt A og samtidig spare bedriften for kostnader for å lære opp nye samt heller øke den gode humankapitalen de har beholdt og komme forttere tilbake og at bedriften kommer tilbake i vekst relativt kjapt. På minussiden vil en bedrift som da ikke har «livets rett» heller utsette sin konkurs. Eller at ansatte blir låst til bedriften og ikke kan søke seg videre eller at de ikke vil søke seg videre med det første og det kan bli en økt strukturell arbeidsledighet. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv kan vi se både ulemper og fordeler med denne ordningen subsidiert av staten, fordelene kan være at flere mennesker beholder jobbene sine samt har en jobb å gå til etter krisen og man bevarer humankapitalen som nevnt tidligere, og noen bedrifter vil blomstre etter krisen. Negative sider er at timeantallet for produksjon går ned å produksjonen generelt i landet vil gå ned, og de som allerede er fornøyde med lavere lønn i deltid vil jo også få denne ekstra nytten og vil da få sin nytte økt under perioden og vil da bli mindre fornøyd når de går tilbake til den gamle lønnen etter krisen da de mest sannsynlig har tilpasset seg denne nye kurven. Og så vil man vil få noen andre gratispassasjerer som kan utnytte systemet og få støtte til bedriften sin og som allerede koster samfunnet ganske mye og som ikke er bærekraftig over tid. Så målet med en slik støtte er å sørge for sysselsettingen og verdiskapningen i landet i kortere periode, og svakheten er å ikke ha et godt nok regelverk for søking av midlene til STW hvor systemet da blir utnyttet og de som egentlig ikke trengte det fikk ganske mye i støtte og pengene forsvinner ut av bedriften i form av utbytter eller ikke er klare nok regler for hva de skal gå til, (Fraser S.A m.fl, E24, 23/11/21, [Coronastøtten: Bedriftene tok ut mer utbytte i kriseåret enn året før – E24](#)). Så for samfunnet er ideen både god for å beholde humankapital og bevare mest mulig sysselsetting, men ideen er også dårlig slik den var og har forbedringspotensialet for en eventuell ny krise med å få på plass bedre reguleringer og ta til seg de eventuelle feilvurderinger som har vært gjort.

Oppgave 2

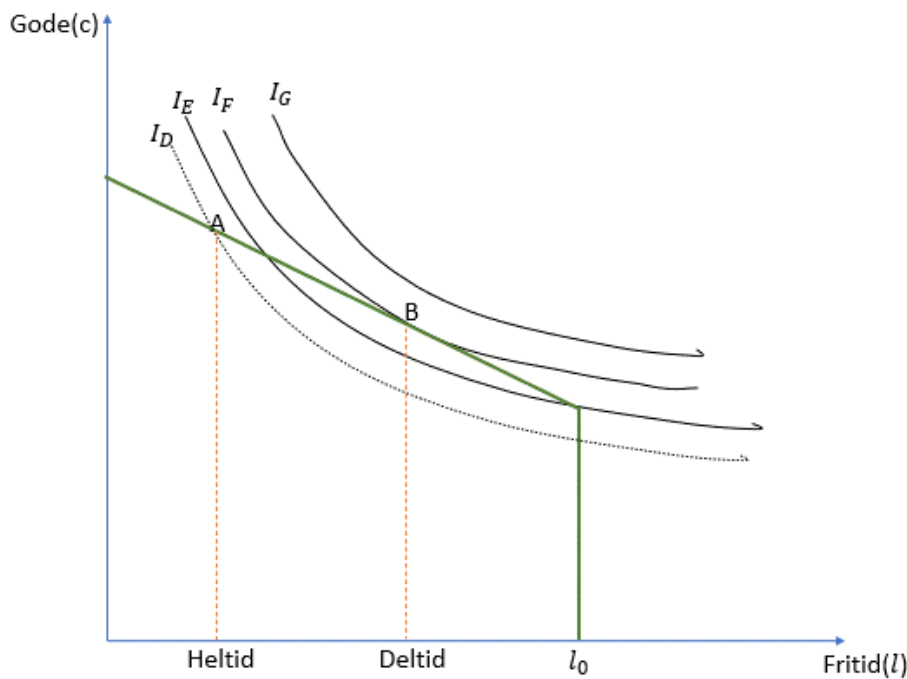
Hvordan kan tilgang til deltidsarbeid føre til økt yrkesdeltagelse?

Kvinner som deltar på arbeidsmarkedet har økt betydelig siden 1972 i Norge, Deltidsarbeid har også økt i denne gruppen. Og tilgangen på deltidsarbeid har vært avgjørende for mange for å kunne gå ut i arbeid. Hvis vi ser på figur 2:

Figur 2: Kun heltid

Hvis kvinnens preferanse ser slik ut at nytten for å ikke jobbe er høyere enn nytten ved å jobbe fulltid så vil hun nok velge å ikke jobbe, hun belager seg derved ved å bli på I_E kurven enn å gå ned i nyttenivå til punkt A som er heltid. Hvis det ble tilgjengelige deltidsjobber hvor hun kan jobbe noen timer så er dette noe hun blir å gå for. Hvis vi ser på figur 3:

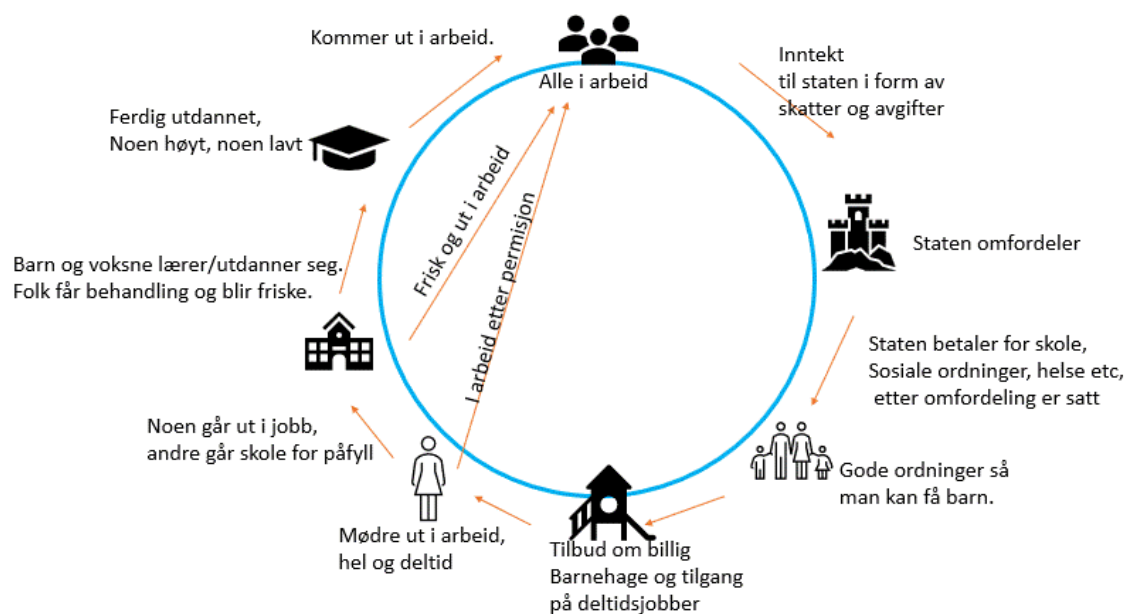
Figur 3: Med mulighet for deltid

Her har hun mulighet å jobbe deltid og vil da velge deltiden i punkt B som også øker hennes nytte maksimalt i forhold til budsjettbetingelsen (den grønne linjen på skrå). Når denne muligheten er til stede vil mange av de som ikke har utbytte av å jobbe deltid heller jobbe deltid og derfor øke gruppens arbeidsdeltagelse, og også sikre de at de får helsefordeler med å komme ut på en arbeidsplass og være en del av et arbeidsmiljø som også vil påvirke kvinnene til å bli i arbeidslivet gjennom alle fasene i livet. Det er lavere terskel på å ta seg en deltidsjobb enn en heltidsjobb og kan påvirke at de på sikt blir å jobbe mer og nærmere heltid.

Utfordring 4.2

Oppgave 1

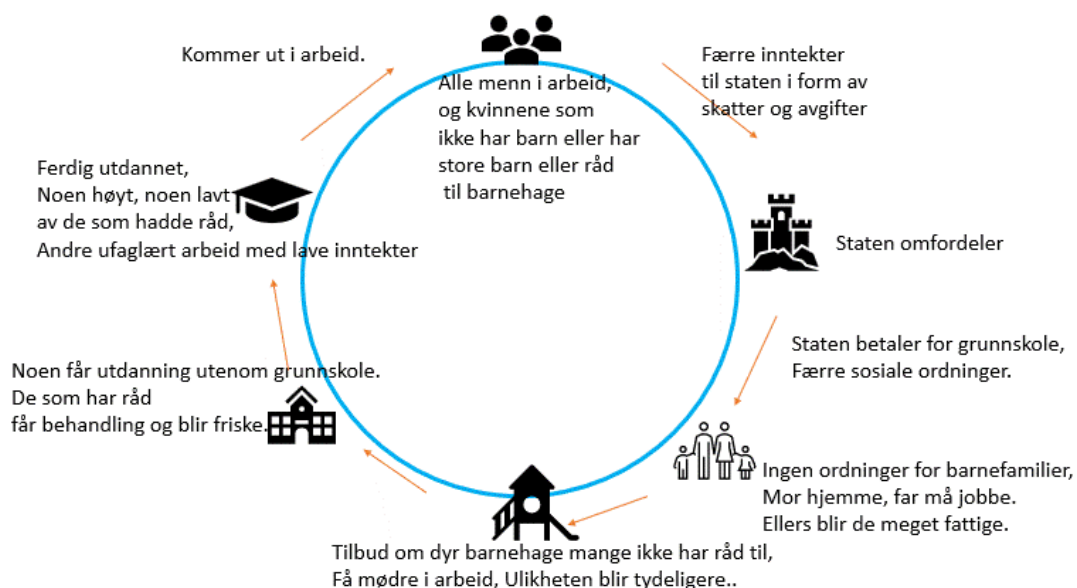
Hvorfor er kvinners deltakelse i yrkeslivet viktig for det norske samfunnets velferd og bærekraft? Jo fordi jo flere som er i arbeidsfør alder er i jobb vil dette innbringe verdiskapning og inntekter til staten som igjen legger til rette for at man kan jobbe ved at man har barnehage til en rimelig pris, gratis skole og helsetjenester og muligheter for å ta rimelig høyere utdanning øker også kvaliteten på humankapitalen i samfunnet. La oss se på figur 4:

Figur 4: Velferdssirkelen

For at vi skal ha en bra velferdsstat er det viktig at alle som kan bidrar for å opprettholde denne. Ved å starte øverst i figur 4 forklarer vi at alle i arbeid bidrar til at bedrifter og arbeidere betaler inn til staten i form av skatt og avgifter på det vi kjøper, neste er at staten omfordeler disse midlene til skole, sykehus og gode velferdsordninger, når vi har gode ordninger for barnefamilier vil mange ikke kvie seg for å få barn, man får permisjon for å skape trygge rammer for barna og gi de et godt grunnlag, og med tilbud om rimelig barnehage hvor barna også får tryggerammer og muligheter for god læring (Løkås, M, barnehage.no, 21/01/19, [Sosial bakgrunn avgjørende for barns læring: – Barnehagen er en viktig buffer](#)), samt mulighet for inntektsdifferensiert foreldre betaling vil familier med lavere inntekt også få muligheten til å ha barna i barnehage. (regjeringen.no, Finansiering av barnehager, 12.10.2021, [Finansiering av barnehager - regjeringen.no](#)). Og med rimelig barnehage og muligheter for å jobbe deltid når barna er små så vil mange mødre komme seg ut i arbeid enten heltid eller for mange deltid, men noen velger også å gå tilbake til skolebenken for å utdanne seg eller fortsette avbrutte studier. Og når staten da betaler for helse og skole vil de som er syke få behandling og kunne komme seg ut i jobb, og de som går skole, både barn og voksne vil også da komme seg ut i arbeid og sikre god humankapital og kunnskap inn i samfunnet og øke inntekten til staten. Derfor er det viktig at vi opprettholder denne gode velferdsstaten ved at kvinner også er i arbeidslivet og ikke blir en økonomisk belastning, men at man opprettholder flyten i sirkelen slik at det går rundt og samtidig er bærekraftig.

Hvis vi ser på figur 5:

Figur 5: den ikke bærekraftige velferdssirkelen.

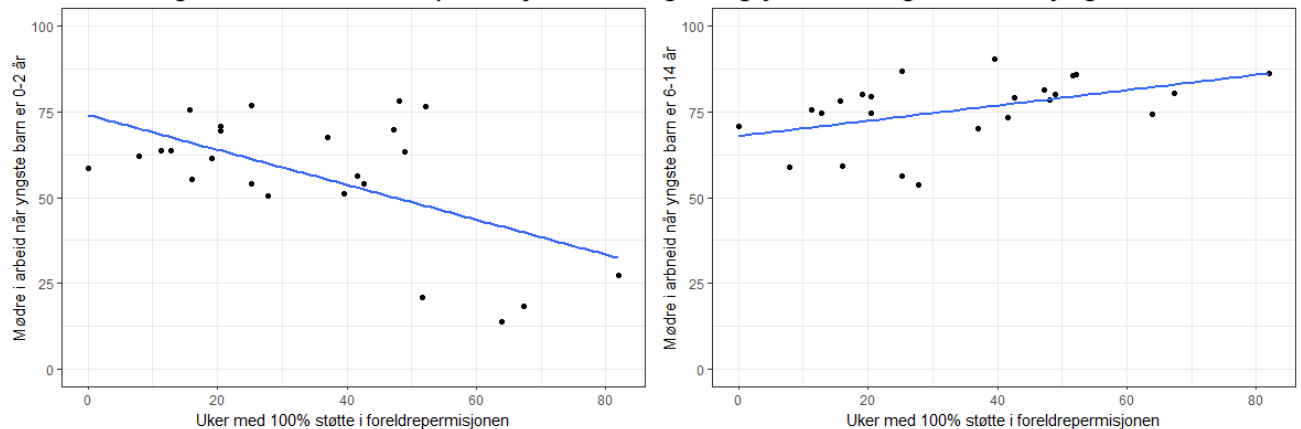
Her ser vi at hvis kvinner og mødre spesielt ikke er i arbeid og bare er hjemme med barn eller andre familiemedlemmer, vil dette føre til dårligere velferd og markedet overta og markedssvikten trå inn når det kun er de med penger som vil klare å holde et godt velferdsnivå da de må selv betale for høyere utdanning, barnehager og helsetjenester så fremst de ikke har helseforsikring. Dårligere sikkerhetsnett rundt seg, og kvinner blir avhengige av mannen for å kunne forsørge familien også for å ikke havne på gaten, kvaliteten på humankapitalen blir dårligere da bare de som har råd øker sin humankapital gjennom høyere utdanning og inntektsforskjellene øker, og dermed øker også ulikheten (gini-koeffisienten). En annen konsekvens som kan skje er at andelen menn som tar utdanning blir veldig mye større enn andelen kvinner fordi de kan komme inn i en tankegang og norm om at når jeg får barn så skal jeg bare være hjemme og mannen skal tjene penger så da trenger jeg ikke å ta utdanning. Noen land kan være i denne dårlige velferdssirkelen. I Norge er vi opptatt av uavhengighet (Eia, H, NRK, Sånn er Norge, Sesong 1 episode 1) og dette øker mulig kvinners ønske om å være i arbeid og å være selvstendig.

Oppgave 2

Diskuter følgende påstand «Gunstige permisjonsordninger ved fødsel sikrer høy yrkesdeltagelse blant kvinner på lang sikt».

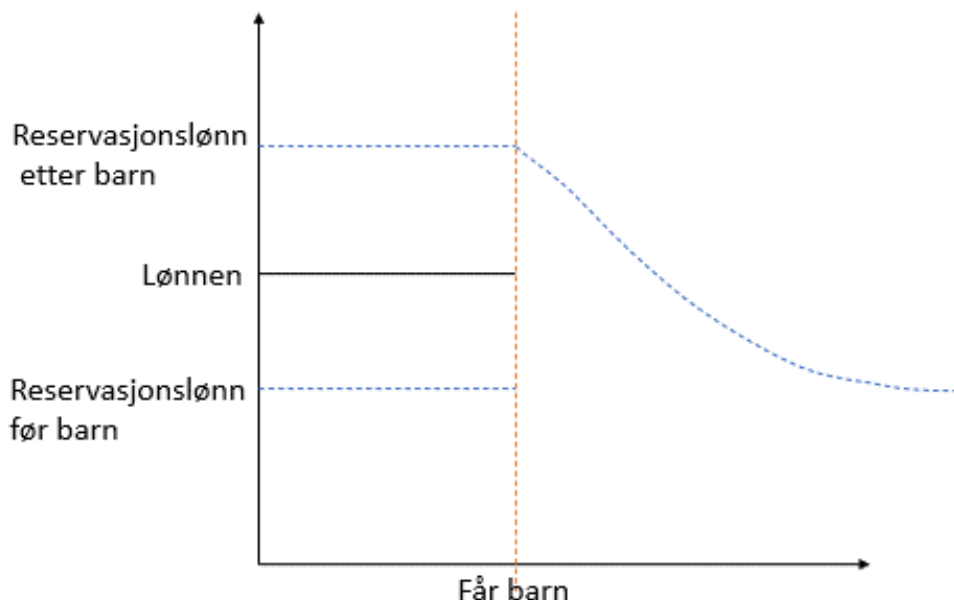
La oss se på disse to diagrammene (figur 6):

Sammenhengen mellom foreldrepermisjonens lengde og yrkesdeltagelse etter yngste barns alder

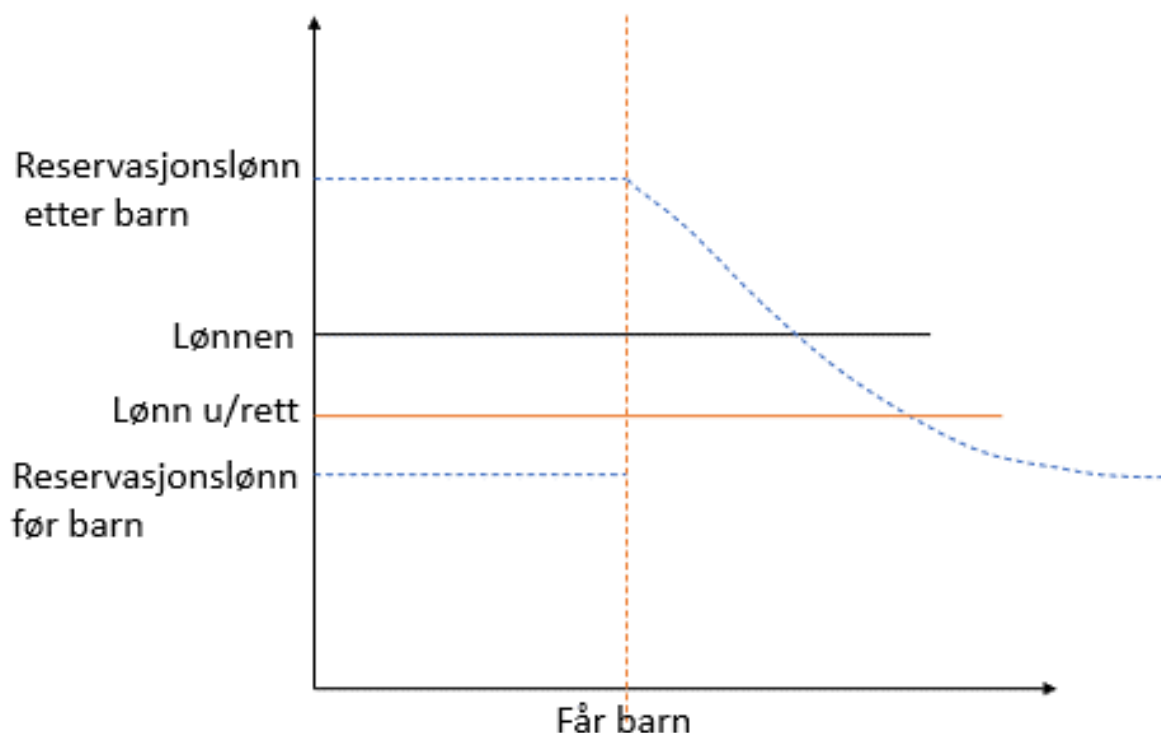
Figur 6: Foreldrepermisjon og yrkesdeltagelse

På disse diagrammene så er det på x-aksen ukene mødre får 100% støtte økonomisk i foreldrepermisjonen, og y-aksen viser prosentandelen av mødre i arbeid. I diagrammet hvor mor arbeider når minste barnet er mellom 0 og 2 år viser en synkende andel, jo flere uker mor har i støtte jo færre er i arbeid. Derimot vil mødre hvor barna er mellom 6 og 14 år vise en økende andel som er i arbeid når de hadde flere uker med stønad. Dette kan forklares med at etter som barnet blir større vil reservasjonslønnen til mor synke, la oss se på figur 7:

Figur 7: Foreldrepermisjon

På x-aksen har vi tiden som går og y-aksen er lønnsnivået, kvinnen er i jobb og har en reservaslønn før barn som er lavere enn lønnen hun får, når hun da på et tidspunkt får barn så er reservaslønnen mye høyere rett etter fødsel, men vil på sikt avta etter som barnet blir større. En gunstig permisjonsordning kan for eksempel være å ha rett pr lov om foreldrepermisjon og bildet blir forskjellig om du har rett eller ikke rett på permisjon, i figur 8:

Figur 8: foreldrepermisjon med og uten rett

Kvinnen er i arbeid og har Lønnen før barn, etter barn er reservaslønnen høyere enn lønnen, men når kvinnen da har fått barnet synker hennes humankapitalverdi ved å være ute av arbeid når hun ikke har rett på foreldrepermisjonen og vil da få en mye lavere lønn (lønn u/rett) når hun da går tilbake i arbeid. Det er stor sjanse på at hun må finne seg ny jobb etter da hun mest sannsynlig har mistet den jobben hun hadde. Dette kan gi innvirkning på om kvinnen da velger å gå tilbake i arbeid eller om hun blir hjemme med barnet lenger og lar mannen forsørge familien, eller om hun er i arbeid ganske snart etter fødsel og må overlate barnet til eventuelt andre familiemedlemmer. Denne problemstillingen vil de med rett på permisjon slippe da de har rett å komme tilbake til samme jobben med den samme lønnen. En annen innvirkning på dette er at kvinner da generelt får litt lavere lønn når det er lengre permisjoner enn menn da det er større sannsynlighet for kvinner at de tar mer permisjon enn

menn. Det å få flere barn vil også være et lettere valg når kvinnen har høyere lønn og økonomisk romslighet slik at de har råd til det. Og derfor er det også viktig at kvinnene ikke mister den lønnen de hadde i utgangspunktet med heller bygge videre på det. Så påstanden om at gunstige permisjonsordningen ved fødselen sikrer høy yrkesdeltakelse blant kvinner på lang sikt kan stemme, dette også for at det er lettere å komme tilbake i jobben etter permisjon og især når barna er startet på skolen og begynner å bli mer selvstendig.

Om Koder:

Vedlagt i egen html dokument er kodene, tekniske problem med Rstudio så gikk det ikke å få ut de andre typene dokumenter når Rmarkdown dokumentet skulle knittes. Derfor i html-fil vedlagt. Ellers finner du Rmarkdown filen på github, se lenke.

Lenke til GitHub siden med kodene: [IdaBergland/SOK-2008-2022 \(github.com\)](https://github.com/IdaBergland/SOK-2008-2022)

Referanseliste

(Fraser S.A m.fl, E24, 23/11/21, [Coronastøtten: Bedriftene tok ut mer utbytte i kriseåret enn året før – E24](#), lest 17/10/22.

Regjeringen.no, Finansiering av barnehager, 12.10.2021, [Finansiering av barnehager - regjeringen.no](#), lest 18/10/22.

Løkås, Mariell Tverrå, barnehage.no, 21/01/19, [Sosial bakgrunn avgjørende for barns læring: – Barnehagen er en viktig buffer](#) lest 18/10/22.

Eia, Harald, NRK, Sånn er Norge, Sesong 1 episode 1(Typisk Norsk?), sett 17/10/22.

Samt notater fra forelesning og pensum.

Økonomiske figurer er basert på figurene fra forelesningsnotatene om tema 4.